

Valtioneuvoston päätös Tervakoski Oy:n hakemukseen saada kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (603/1977, jäljempänä lunastuslaki) tarkoitettu lunastuslupa ja ennakkohaltuunottolupa (Linnamäki–Tervakoski ja Niittumäki–Tervakoski).

Annettu Helsingissä 22 päivänä elokuuta 2024

HAKEMUS

Tervakoski Oy (jäljempänä hakija) on 22.12.2022 saapuneella hakemuksellaan pyytänyt lunastuslain 5 §:n mukaista lunastuslupaa 110 kV sähkönsiirtojohdon ja tiedonsiirtolaitteiden pysyvää käyttöoikeutta varten hakemuksessa ja sen liitteissä osoitetulla alueella Janakkalan kunnassa. Hakija on hakenut lunastettavalle omaisuudelle lunastuslain 58 §:n mukaista ennakkohaltuunottolupaa. Hakija on pyytänyt lunastuksen kohteen jätettävän vähemmän tärkeiltä osiltaan lunastustoimituksessa määrättäväksi lunastuslain 10 §:n mukaisesti.

Lunastus alkaa kiinteistöltä 165-417-1-201 Linnamäen sähköasema ja päättyy kiinteistölle 165-431-1-1322 Paperitehdas. Johdon pituus on noin 6,4 kilometriä, josta Niittumäki–Tervakoski osuuden pituus on noin 1,5 kilometriä.

Hakijan tarkoituksena on korvata Tervakosken paperitehdasta nykyisin palveleva Leppäkoski–Tervakoski 110 kV uudella Linnamäki–Tervakoski 110 kV voimajohdolla. Vanha johto on teknisen käyttöikänsä päässä ja on siirtokyvyltään riittämätön palvelemaan tehtaan sähkönsyöttöä tehtaan sähköntarpeen kasvaessa. Paperitehdas liitetään kantaverkkoon Fingrid Oyj:n uuden Linnamäen sähköaseman kautta. Hankkeessa toteutetaan lisäksi Niittumäki–Tervakoski 110 kV varayhteys Elenia Verkko Oyj:n jakeluverkkoon, mikä turvaa tehtaan sähkösaannin vikatilanteissa.

Tervakosken paperitehtaan sähköntarpeen kasvu liittyy tehtaan tavoitteisiin tehdä toiminnasta entistä hiilineutraalimpaa siirryttäessä muista energiamuodoista kohti sähköä. Tämä tavoite tukee osaltaan myös Suomen kansallisia tavoitteita saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Tervakosken paperitehtaalla on merkittävä vaikutus alueen elinkeinoelämälle ja lisäksi merkittävä rooli Tervakosken taajaman kaukolämmön tuotannossa.

Uusi voimajohto kulkee noin 5,1 kilometrin matkan nykyisen Leppäkoski–Tervakoski 110 kV voimajohdon rinnalla pohjoispuolella noin 18 metrin etäisyydellä. Tämän jälkeen voimajohto ylittää nykyisen voimajohdon jatkaen uudella johtoreitillä nykyisen johdon eteläpuolella Tervakosken sähköasemalle saakka noin 1,3 kilometrin matkan. Johtolinjausta on esi- ja yleissuunnittelun jälkeen vähäisesti muutettu Linnamäen päädysässä Linnamäen sähköaseman paikkamuutoksen seurauksena.

Niittumäki–Tervakoski osuus toteutetaan kahden virtapiirin voimajohtorakenteena, johon sijoitetaan Linnamäki–Tervakoski virtapiirin kanssa toinen virtapiiri Niittumäki–Tervakoski. Niittumäki–Tervakoski virtapiiri liitetään toisesta päästä Tervakosken sähköasemalle ja toisesta päästä Elenia Verkko Oyj:n sähköverkkoon Niittumäessä, jossa sijaitsee Elenian Tervan sähköaseman haarajohdon pää.

Uutta voimajohtoa ei voida rakentaa nykyisen Leppäkoski–Tervakoski 110 kV johdon paikalle, sillä Tervakosken paperitehdas tarvitsee katkeamatonta sähkönsyöttöä. Vanhan johdon paikalle rakentaminen tarkoittaisi pitkää ja tehtaan kannalta kestävämpää sähkökatkoa. Nykyinen Leppäkoski–Tervakoski 110 kV johto voidaan purkaa, kun uusi Linnamäki–Tervakoski 110 kV johto on valmistunut ja otettu onnistuneesti käyttöön.

Rakentamisen on arvioitu alkavan vuonna 2024. Varsinaiset voimajohtoreitin suunnittelun vaatimat maastotyöt on tehty kesällä ja syksyllä 2022. Tavoitteena on, että voimajohto valmistuu vuoden 2025 kesään mennessä.

Lunastettavan johtoaukean leveys on lähtökohtaisesti 26 metriä. Johtoaukean molemmin puolin lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet. Pylvästyyppeinä käytetään pääosin teräsrakenteisia harustettuja pylväitä, Niittumäki–Tervakoski osuudella käytetään vapaasti seisovia kahden virtapiirin teräsristikkorakenteisia pylväitä. Lisäksi muutoinkin johdolla käytetään paikoin vapaasti seisovia teräsristikpölylväitä maankäyttöisten seikkojen näin vaatiessa.

Energiavirasto on 17.6.2022 lausunut, että Linnamäki–Tervakoski 110 kV johdon rakentaminen ei vaadi hankelupaa. Energiavirasto on myöntänyt Niittumäki–Tervakoski 110 kV varayhteydelle hankeluvan 10.10.2022.

Voimajohtohankkeesta on laadittu ympäristöselvitys. Voimajohdon rakentaminen ei ole ristiriidassa kaavojen eikä maankäytön tavoitteiden kanssa. Ympäristövaikutukset on todettu pääasiassa vähäisiksi. Selvityksessä on kiinnitetty huomiota Linnamäen pohjavesialueeseen, törmäpääskyjen pesäkoloniaan sekä kahteen metsälakikohteeseen. Tundranhien levähdyspaikka Niittumäen ja Melkkolan peltoalueilla tulee ottaa huomioon esimerkiksi varustaan voimajohdot huomiopalloilla tai heijastimilla törmäysriskin pienentämiseksi. Pylväiden asettelussa tulee ottaa huomioon rajattu törmäpääskyjen pesäkolonia. Voimajohdon tarkemman suunnittelun aikana haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää pylväiden huolellisella sijoittamisella ottaen huomioon arvokkaat luontokohteet, maakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä lähimmäs voimajohtoa sijoittuvat asuinrakennukset. Ympäristöselvityksessä on todettu, että ympäristöselvityksessä ei ole tullut esiin seikkoja, joiden perusteella YVA-menettely olisi tarpeellinen. Ympäristöselvityksen liitteenä olevassa arkeologisessa inventoinnissa ei ole havaittu alueella arkeologisia kohteita.

Voimajohtohankkeesta on laadittu lisäselvityksenä viitasammakkoselvitys. Viitasammakon lisääntymisalue havaittiin nykyisen voimajohdon eteläpuolella. Viitasammakon elinympäristö tulee ottaa huomioon voimajohtohankkeen suunnittelussa, eli käytännössä pylväspaikat tulee suunnitella siten, että kosteusolosuhteet viitasammakon lisääntymisalueella eivät muutu.

LAUSUNNOT

Viranomaisten lausunnot

Janakkalan kunta on todennut, että uuden voimajohdon sijoittaminen esitetyllä tavalla on perusteltua ja kunta puoltaa voimajohtohanketta. Kunta on lausunnossaan toistanut ympäristöselvityksessä todettuja seikkoja sekä lisäksi esittänyt pelto-osuuksien haitta-vaikutusten lieventämiseksi peltopylväiden käyttöä.

Hämeen ELY-keskus on maankäytön ja kaavoituksen osalta todennut, että esitettyjä johtolinjauksia ei ole enimmäkseen merkitty asemakaavaan ja kaavamuutos saattaa olla

tarpeen. Tervakosken RKY-alueella tulisi huomioida asemakaavan mukainen puisto-alue, joka turvaa osan asuinmiljööseen oleellisesti kuuluvasta puustoisesta alueesta. Pohjavesien osalta on todettu, että voimajohto kulkee Linnamäen pohjavesialueen kautta, johon ELY-keskus on antanut rakentamisen aikaisia huomioita. Pohjavedensuojelun kannalta hankkeen toteuttamiselle ei ole estettä eikä vesilain mukainen lupa pohjavesien osalta ole tarpeen. Pintavesien osalta on todettu, että vesistöihin kohdistuvat vaikutukset voidaan välttää sijoittamalla pylväspaikat riittävän etäälle vesistöistä, jolloin vesilain mukainen lupa ei ole tarpeen. Luonnon ja maiseman osalta on todettu, että hankkeella ei ole vaikutusta lähimpiin luonnonsuojelualueisiin. Suunnitellulla linjauksella sijaitsee kaksi metsälain 10 §:n tarkoittamaa luontotyyppikohdetta. Linnuston osalta alueen lintulajisto on todettu pääosin tavanomaiseksi, kuitenkin vaarantunutta naurulokkia ja silmälläpidettävää pensaskerttua sekä törmäpääskyn pesäkolonia on havaittu alueella. Törmäpääskyn pesäkolonian elinympäristön säilyttämiselle on esitetty erityisiä huomioita. Lausunnossa esitetyt tärkeät lintualueet ja lintujen muutonaiset levähdyspaikat on pyydetty huomioimaan varustamalla alueiden ilmajohtot esimerkiksi heijastimilla ja huomiopalloilla. Sähkö- ja magneettikenttien osalta on todettu, että selvitystä tulisi täydentää voimajohtokokonaisuuden aiheuttaman ionisoimattoman säteilyn arvoilla ja vaikutusarvioilla. ELY-keskus on 14.12.2021 päätöksellään todennut, että hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä.

Uudenmaan ELY-keskus on liikennevastuualueen osalta todennut, että kohteessa on useita maanteitä ja erikoiskuljetusreittejä, jotka tulee jatkosuunnittelussa ja rakennusvaiheessa huomioida lausunnossa todettujen seikkojen ja ohjeiden mukaisesti.

Hämeen liitto on todennut, että hanke varmistaa energiahuollon toimivuuden ja energian saannin ja liitto pitää hanketta kannatettavana. Esitetty hanke katsotaan maakuntakaavan mukaiseksi. Lausunnossa on esitetty huomioita Tervakosken taajaman toimintoihin, Tervakosken RKY-alueeseen, Linnamäen pohjavesialueeseen, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeisiin kohteisiin sekä kohteessa oleviin maanteihin ja erikoiskuljetusreitteihin.

Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo on todennut, että kohteesta ei ole löydetty arkeologisia kohteita eikä museolla ole huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta. Tervakosken paperitehtaan ja yhdyskunnan rakennetun kulttuuriympäristön alueen osalta museo on suositellut maakaapelointia.

Suomen metsäkeskus on todennut, että vähäpuustoiseksi hieskoivuvaltaiseksi nevasuoksi rajatun metsälakikohteen säilyttäminen tulisi turvata huolellisella voimajohtohankkeen rakentamisen suunnittelulla siten, että tehdyt rakenteet sijoitetaan kohdealueen ulkopuolelle. Arvokkaan elinympäristökohteen suohydrologia tulisi pyrkiä säilyttämään johtokäytävällä.

Viranomaisneuvottelut

Hakija on keskustellut viranomaislausuntojen pohjalta Kanta-Hämeen alueellisen vastuumuseon ja Janakkalan kunnan edustajien kanssa Tervakosken rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen liittyen. Keskusteluissa on todettu, että voimajohto voidaan toteuttaa ilmajohtona RKY-alueella, mikäli vaikutuksia vähennetään korottamalla pylväitä (puuston poiston tarpeen vähentäminen) ja sijoittamalla johto niin lähelle tehdasaluetta kuin mahdollista (5 metriä tehdashallista). Kunta on todennut taajamaan sijoituvan johdon osalta, että tehtaan toiminta on turvattava ja puuston osalta voidaan kaataa

mitä täytyy, puiden puistoon ei tarvita kaavamuutosta. Kunta on antanut uusia linjaus-ehdotuksia Koivusillan tien kohdalle, mitkä on huomioitu lupahakemuksen johtolinjauksessa. Museo on todennut RKY-alueen linjauksen ja toteuttamistavan osalta, että toteuttamisvaihtoehto tehdasrakennuksen takaa ilmajohtona ei vaikuttaisi liiallisesti asumukseen ja tarkennetuissa suunnitelmissa on selvästi pyritty vähentämään vaikutuksia ympäristöön. Tarvittaessa voidaan pohtia pylväiden aitaamista asutuksen läheisyydessä.

Hakija on keskustellut viranomaislausuntojen pohjalta Hämeen ELY-keskuksen kanssa hankkeen ympäristövaikutuksiin liittyen. ELY-keskuksen lausunnonannon jälkeen on tehty viitasammakoselvitys, jossa on havaittu viitasammakkojen elinympäristö metsälakikohteessa. Ympäristöselvityksessä todetut metsälakikohteet (ml. viitasammakko-alue) sekä törmäpääskyt jäävät nykyisen johdon eteläpuolelle, kun uusi johto sijoittuu johdon pohjoispuolelle, jolloin merkittäviä vaikutuksia näihin kohteisiin ei katsota syntyvän. Tervakosken RKY-alue sekä läheinen asuinrakennus on huomioitu korkeammilla erikoispylväillä, jolloin puustonpoiston tarvetta saadaan vähennettyä kunnan puistoalueella ja alueelle jää mahdollisimman paljon suojapuustoa. Lisäksi johto jää mahdollisimman kauas asutuksesta. ELY-keskus on neuvottelussa todennut, että ympäristövaikutukset on riittävästi huomioitu hankkeen suunnittelussa ja hanke ei ole siinä määrin muuttunut, että YVA-tarvetta olisi tarpeen arvioida uudelleen.

Asianosaisten lausunnot

Hanke kohdistuu 42 rekisteriyksikköön. Asianomaisille kiinteistönomistajille ja käyttöoikeuden haltijoille on varattu tilaisuus antaa lausuntonsa hakemuksesta lunastuslain 8 a §:ssä säädettyllä tavalla. Hanketta varten on järjestetty 27.10.2022 kuulemistilaisuus, kuitenkin ilman lunastuslain muutossäädöksen 762/2022 edellyttämää lupaviranomaisen yleistiedoksiantoa. Uusi lainmukainen kuulemistilaisuus on järjestetty 6.6.2023. Kummassakin kuulemistilaisuudessa annetut lausunnot on huomioitu lupakäsittelyssä.

Kiinteistöjen 165-409-9-15 Koivula II, 165-409-1-123 Korpela, 165-409-9-117 Atsola, 165-409-9-157 Toukola, 165-434-4-3 Kaksonen omistajat ovat alueen viljelijöiden puolesta todenneet, että Tervakoski Oy:n ja Elenia Verkko Oy:n voimajohtohankkeet tulisi toteuttaa yhteispylväillä ja neuvotteluita yhteispylväiden käytön osalta tulisi jatkaa. Yhteishanke olisi maankäytöllisesti ja ympäristöllisesti maanomistajien kannalta paras ratkaisu ja toivotuin lopputulos pylväiden määrän puolittuessa kahteen erilliseen linjaan nähden, sekä johtokäytävän huomattavalla kaventumisella. Lisäksi rakentamis- ja huoltokustannukset jakaantuisivat yhtiöiden kesken. Rakentamista ei tulisi päättää ainoastaan kustannustehokkuuden ja mahdollisten avustusten ja tuottojen perusteella, vaan päätöksenteossa otettaisiin huomioon myös muita vaihtoehtoisia ratkaisuja ja hanke toteutettaisiin kestävästi myös ympäristöasiat huomioiden. Peltalueilla on vaadittu käytettäväksi haruksettomia pylväitä, jotka vähentäisivät maanviljelylle aiheutuvia haittoja, kuten maatalouskoneiden käytön hankaloitumista, rikkakasvien leviämisen lisääntymistä, törmäysriskien ja muiden vahingon määrän lisääntymistä ja peltoviljelyyn käytettävän työajan lisääntymistä. Omistajien mukaan haruksettomien pylväiden käyttämisestä on sovittu Elenian hankkeen kanssa.

Kiinteistön 165-431-1-1118 Varismäki omistava asunto-osakeyhtiö on todennut, että voimalinjalle ei ole tehty varausta Janakkalan kunnan kaavoituksessa, jolloin asukkaat eivät ole voineet olla tietoisia mahdollisen voimajohtohankkeen tuomista muutoksista. Yhtiö vaatii, että välillä Paperitehdas-Koivusillantie käytetään ilmajohtoon sijaan maakaapelia. Maakaapelia tulisi vähintäänkin käyttää yhtiön asuinkiinteistön kohdalla.

Maakaapelin ansiosta ympäristön muutokset jäisivät mahdollisimman pieniksi ja ole-massa olevaa puustoa voitaisiin säilyttää enemmän, jolloin asuinkiinteistön maisema säilyisi mahdollisimman koskemattomana. Jos hankkeessa päädytään ilmajohtoon, tu-lisi johtoaukean reunoilla säilyttää vanhaa puustoa suunnitelman mukaisesti. Terveys-vaikutusten osalta yhtiö on todennut, että vaikka voimajohdon terveysvaikutuksista ei ole yksiselitteistä tutkimustietoa, on terveysriski kuitenkin mahdollinen. Yhtiön mukaan maakaapelin aiheuttama terveysriski olisi vähäisempi kuin ilmajohdon. Hankkeessa on arvioitava tehtaalta kantautuva melu- ja pölyhaitta, kun voimalinjan alueelta kaadetaan suojapuustoa. Maisemoinnin osalta yhtiö on todennut, että hankkeessa tulee huomioida taajama-alueella viheralueen yleinen siistiminen ja uuden suojaavan ja olosuhteisiin so-pivan kasvillisuuden istutus, näkymä paperitehtaan peltihalliin on peitettävä, ja meluaita tehdasta vasten on tarpeellinen. Yhtiö on vaatinut uuden kuulemistilaisuuden järjestä-mistä, koska 27.10.2022 järjestetty tilaisuus ei ole täyttänyt tilaisuudelle asetettuja vaa-timuksia.

Kirjallisten lausuntojen lisäksi kuulemistilaisuuksissa keskusteltiin Fingridin sähköase-man paikasta, voimalinjan vaihtoehtoisista toteuttamistavoista (yhteispylväät, maakaapeli), pylväsvalintojen, etäisyyksien ja johtoalueella tapahtuvan maankäytön yksityis-kohdista, haruspylväiden aiheuttamasta haitasta maanviljelylle, hankkeen riittävydestä tehtaan sähkönsaannille, johdon kustannuksista, peltosalaojista ja nykyisen Tervakoski-Leppäkoski 110 kV johdon tulevaisuudesta.

Hakijan vastine

Hakija on antanut vastauksen kuulemistilaisuuksien ja lausuntojen osalta. Yhteisraken-tamisen ja peltopylväiden osalta hakija on todennut, että hakija ja Elenia ovat keskus-telleet voimajohtohankkeiden toteutuksesta yhteishankkeena kahden virtapiirin johtoa ja yhteispylväitä käyttäen, keskusteluissa ei kuitenkaan olla päästy molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Hakija ei ole vielä tehnyt valintaa peltoalueilla käytettävästä pylvästyypistä. Haruspylväs on lähtökohtaisesti materiaali- ja kustannustehokkaampi verrattuna vapaasti seisovaan pylvääseen. Haruspylvään vaatima pylväsala on suurempi kuin vapaasti seisovan pylvään. Vanhassa Leppäkoski-Tervakoski 110 kV voimalin-jassa on käytetty haruspylväitä, uudessa linjassa on mahdollista käyttää pidempiä pyl-väsvälejä vähentäen pelloille sijoittuvien pylväiden lukumäärää sekä pylvässiijoittelulla pyritään minimoimaan maataloudelle aiheutuvaa haittaa. Hakija on todennut, että Fing-ridin peltopylväsmallia ei käytetä 110 kV jännitetasolla, jolloin vaihtoehdoksi jää ta-vanomaiset vapaasti seisovat teräsristikkorakenteiset pylväät. Vaikka yhteishanketta Elenian kanssa ei toteudu, pyritään hankkeessa huomioimaan Elenian voimajohtohanke, jotta haitat maankäytölle ja kiinteistöjen omistajille jäisivät mahdollisimman vä-häiseksi.

Kaavoituksen osalta hakija on todennut, että Janakkalan kunta ja Hämeen liitto eivät ole lausunnoissa tai viranomaisneuvotteluissa todenneet voimajohdon olevan ristiriidassa kaavojen tai maankäytön kanssa.

Maakaapeloinnin osalta hakija on todennut, että maakaapelia on esisuunnittelussa pi-detty vaihtoehtoisena toteutustapana ilmajohdolle Tervakosken päädyssä, mutta jatkos-suunnittelussa hanke on päädytty toteuttamaan kokonaisuudessaan ilmajohtona. Ilma-johdon valintaan vaikuttavat ilmajohdon kustannustehokkuus, pidempi käyttöikä ja pa-rempi käyttövarmuus sekä toteutustekniset kysymykset. Ilmajohdon käytöstä on neuvo-teltu alueellisen vastuumuseon ja kunnan kanssa ja keskusteluissa on todettu, että ilma-johtovaihtoehdolla voidaan edetä ja että vaikutukset on riittävästi huomioitu kunnan

kiinteistöjen ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Erikoispylväillä on pystytty sijoittamaan voimajohtoon reitti mahdollisimman lähelle Tervakoski Oy:n tehdasrakennuksia ja näin ollen vähentämään puustonpoiston tarvetta kunnan viheralueella sekä kasvattamaan etäisyyttä läheisen asunto-osaakeyhtiön rakennuksista.

Terveysvaikutusten osalta hakija on todennut, että suunnittelussa on huomioitu STUKin asettamat suositukset voimajohtojen ja asuinrakennusten välisestä etäisyydestä. Tervakosken tehdasalueen läheisyydessä pylväät on suunniteltu erikoiskorkeina, jolloin etäisyys johtimien ja asutuksen välillä jää tavanomaista pidemmäksi. Ympäristövaikutusten osalta hakija on todennut, että ELY-keskus on todennut hankkeen ympäristövaikutukset riittävästi arvioituksi.

Maisemoinnin osalta hakija on todennut, että hankkeen edetessä voidaan pohtia tarkemmin yksityiskohtaisia toteutustapoja johdon rakentamiselle, lähtökohtaisesti johtoalue siistitään rakentamisen jälkeen urakoitsijan toimesta. Reunavyöhykkeellä puusto pidetään vain siinä määrin lyhyenä, ettei voimajohtoon käytölle tai ympäristölle aiheudu vaaraa. Melun osalta hakija on todennut, että suojapuuston menetys vaikuttaa melutasoon todennäköisesti vain vähäisissä määrin.

SOVELLETTAVAT LAINKOHDAT

Suomen perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Pykälän 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttää korvausta vastaan säädetään lailla.

Lunastuslain 4 §:n 1 momentin mukaan lunastaa saadaan, kun yleinen tarve sitä vaatii. Lunastusta ei kuitenkaan saa panna toimeen, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle koinut haitta on suurempi kuin siitä yleiselle edulle saatava hyöty.

Lunastuslain 4 §:n 2 momentin mukaan lunastuksen hakija voi olla myös yksityisoikeudellinen yhteisö, joka osoittaa yleisen tarpeen vaativan lunastusta ja esittää luotettavan selvityksen siitä, että lunastettava omaisuus tullaan käyttämään aiottuun tarkoitukseen.

Lunastuslain 5 §:n 1 momentin mukaan lunastusluvan antaa hakemuksesta valtioneuvosto yleisistunnossaan.

Lunastuslain 10 §:n 1 momentin mukaan lunastusluvassa on yksilöitävä lunastuksen kohde. Lunastuksen kohde voidaan kuitenkin vähemmän tärkeiltä osiltaan jättää lunastustoimituksessa määrättäväksi, jos lunastus tapahtuu voimansiirtolinjan, maakaasuverkoston tai muun näihin verrattavan hankkeen rakentamista varten ja lunastuksen kohteen yleispiirteistä osoittamista voidaan pitää lunastuslupaa annettaessa riittävänä.

Lunastuslain 58 §:n mukaan, jos töiden kiireellinen aloittaminen tai muut tärkeät syyt sitä vaativat, voi hakija saada oikeuden ottaa haltuunsa lunastettava omaisuus ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa.

Lunastuslain 59 §:n 1 momentin mukaan luvan ennakkohaltuunottoon myöntää hakemuksesta lunastusluvan antava viranomais.

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS

Valtioneuvosto myöntää lunastuslain 4 §:n nojalla hakijalle luvan hakemuksen ja siihen liitetyn kartan mukaisesti lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 110 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Janakkalan kunnassa. Lunastus alkaa kiinteistöltä 165-417-1-201 Linnamäen sähköasema ja päättyy kiinteistölle 165-431-1-1322 Paperitehdas. Johdon pituus on noin 6,4 kilometriä.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n 1 momentin mukaisesti vähemmän tärkeiltä osiltaan lunastustoimituksessa määrättäväksi.

Valtioneuvosto myöntää hakijalle lunastuslain 58 §:n mukaisen ennakkohaltuunottoluvan.

Perustelut

Lunastushankkeella liitetään Tervakosken paperitehdas kantaverkkoon. Vaikka on kyse yksittäisen laitoksen liityntäjohosta, paperitehtaalla on merkittävä vaikutus alueen elinkeinoelämälle sekä merkittävä rooli Tervakosken taajaman kaukolämmön tuotannossa. Tämän perusteella valtioneuvosto katsoo, että hanke on yleisen tarpeen vaatima.

Valtioneuvosto katsoo, että hakijan hakemat käyttöoikeuden rajoitukset ovat vastaaville hankkeille tavanomaisia ja lunastuksen tarkoituksen saavuttamiseksi välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. Lisäksi valtioneuvosto katsoo hakemuksessa esitetyn johtolinjauksen ja toteuttamistavan tarkoituksenmukaiseksi ja perustelluksi. Lunastusta ei voida yhtä sopivasti saavuttaa millään muulla tavalla.

Ympäristönsuojelullisia haittoja sekä muita ei-taloudellisia haittoja on kattavasti selvitetty hakijan toimesta ja hakija on asianmukaisesti pyrkinyt vähentämään lunastuksen haittavaikutuksia yksityiselle edulle erityisesti Tervakosken valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön osalta. Valtioneuvosto katsoo, että yleiselle edulle saatava hyöty on suurempi kuin yksityiselle edulle tuleva haitta.

Hakija on hakemuksessa pyytänyt ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä voimajohdon rakentamista varten, koska johdon on tarkoitus valmistua vuoden 2025 aikana. Valtioneuvosto katsoo, että kiireellisyysedellytys täyttyy ja ennakkohaltuunottolupa voidaan myöntää haetun mukaisesti.

Vastaus lausunnoissa esitettyihin vaatimuksiin

Yhteispylväiden käytön osalta valtioneuvosto toteaa, että hakija ja Elenia Verkko Oyj eivät ole päässeet yhteishankkeen osalta molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Kummallakin toimijalla on omat tarpeet ja aikataulut hankkeen toteuttamiseksi eivätkä suunnitelmat ole hankkeiden osalta riittävästi kohdanneet. Valtioneuvosto katsoo, että yhteispylväsmahdollisuutta on selvitetty riittävästi ja hanke on tarkoituksenmukaisimmin toteutettavissa hakemuksessa esitetyllä tavalla.

Maakaapeloinnin osalta valtioneuvosto toteaa, että hakija on kattavasti pyrkinyt vähentämään Tervakosken taajama-alueella olevia haittoja johtolinjauksen tarkastamisella asemakaava-alueella sekä erikoispylväiden käytöllä tehdasalueen sekä Varismäenkujan asutuksen välisellä alueella. Janakkalan kunta, alueellinen vastuumuseo sekä Hämeen ELY-keskus ovat todenneet haittoja vähentävät toimenpiteet riittäviksi ja ilmajohto-

vaihtoehdon toteuttamiskelpoiseksi. Valtioneuvosto toteaa, että mahdollinen hankkeesta aiheutuva maisemahaitta tai muu immissiohaitta voidaan vaatia korvattavaksi lunastustoimituksessa myös muiden kuin lunastuksen kohteena olevien kiinteistöjen osalta lunastuslain 38 §:n mukaisesti.

Pellolle sijoittuvien pylväiden osalta valtioneuvosto toteaa, että harustetun pylvään ja haruksettoman pylvään välillä on vaihtoehtoisia hyötyjä ja haittoja sekä hakijalle että alueen viljelijöille. Haruspylväs on materiaali- ja kustannustehokkaampi vaihtoehto, kun taas haruksettomasta pylvästä aiheutuu lähtökohtaisesti vähemmän haittaa viljelylle. Valtioneuvosto toteaa, että pylväistä aiheutuvat taloudelliset menetykset maataloudelle, kuten pylvästä aiheutuva estehaitta, tulevat täysimääräisesti korvattavaksi lunastustoimituksessa.

Myönnetyt oikeudet

Linnamäki–Tervakoski 110 kV voimajohdon pituus on noin 6,4 kilometriä. Niittumäki–Tervakoski osuus noin 1,5 kilometrin pituudella toteutetaan kahden virtapiirin rakenteella. Johtoaukean leveys on 26 metriä. Sen kummallekin puolelle lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaaraa johdolle.

Johdon omistajalla on sähkön ja tiedon siirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden rakentamista, käyttöä, tarkastamista, kunnossapitoa, korjaamista ja uusimista varten oikeus:

- 1) pystyttää ja pitää johtoaukealla sähkönsiirtojohto pylväineen, johtoköysineen ja muine laitteineen sekä tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen,
- 2) suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla ja suorittaa maadoituksia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille,
- 3) pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon,
- 4) poistaa johtoaukealta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pitämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu,
- 5) sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat niin, että ne ovat helposti havaittavissa,
- 6) merkitä reunavyöhykkeellä sekä erityisestä syystä myös johtoalueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka korkeutensa takia saattavat olla vaarallisia johdon säilymiselle, ja kaataa tällaiset puut, jollei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) Johdon omistajan lukuun työskentelevillä henkilöillä on oikeus jalan tai ajoneuvolla liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle. Hakijalla on oikeus tätä varten tehdä sinne väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidoissa tarpeellisia veräjiä sekä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistöille kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulkeamiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

Lunastettava käyttöoikeus rajoittaa omaisuuden luovuttajan oikeuksia seuraavasti:

- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.
- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita. Etäisyys luetaan ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rakentaa 23 metriä lähemmäksi johtoaukean keskilinjaa.
- 5) Reunavyöhykkeillä kasvavat puut saavat johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkeita ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampia kuin puiden etäisyys on johtoaukean reunasta.
- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saat-
taa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

MUUTOKSENHAKU

Lunastuslupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lunastuslain 87 §:n mukaan ennakkohaltuunotto-luvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea valittamalla muutosta.

Ympäristö- ja ilmastoministeri



Kai Mykkänen

Ylitarkastaja



Johanna Juvonen

TIEDOKSI

Maanmittauslaitos
Hämeen ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskus
Hämeen liitto
Janakkalan kunta
Hakija
Kiinteistönomistajat

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteen oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuoimioistumelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä

tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telefax: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 530 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455/#P5>